

- okupite se svi na jednom mjestu;
- imajte uz sebe baterijske lampe u slučaju da dođe do prekida snabdijevanja električnom energijom.

Savjet je da se evakuacija sprovede samo u krajnjoj nuždi u pravcima koji nijesu ugroženi požarom i dimom i to prema uputstvima nadležnih službi.

Kada se požar ugasi:

- izađite iz kuće i odmah ugasite preostale tačke požara u blizini i
- obezbijedite dežurstvo dok se sva žarišta potpuno ne ugase, zbog mogućnosti pojave manjih požara u blizini objekta, kao i ponovnog zapaljenja.

Upamtite: Neugašena cigareta najčešći je uzročnik šumskih požara i nikada je ne izbacujte iz vozila u pokretu. Kada ste u prirodi opuške od cigareta uvijek ugasite.

Požari u domaćinstvima

Šta činiti da spriječimo požare?

- Iz podruma, garaža, tavana i slično, uklonite sve uskladištene zapaljive stvari, poput starih časopisa, kutija od farbi, razređivača, kao i starog namještaja, garderobe itd.
- Protivpožarna stepeništa i prolaze redovno čistite i obavezno održavajte prohodnim, jer to vam je najčešće jedini bezbjedni put i način da sačuvate svoj život i život vaše porodice.
- Prekontrolišite vašu vatrogasnu opremu: protivpožarne aparate, crijeva, hidrante i održavajte ih u ispravnom stanju.
- Naučite da pravilno koristite (aktivirate) protivpožarni aparat i podučite svoje ukućane, jer u slučaju požara nećete imati vremena da pročitate uputstvo za upotrebu na naljepnici aparata.
- Naučite djecu da u slučaju požara pozovu Službu zaštite i spašavanja na broj 123 ili Direktor za vanredne situacije - Operativno - komunikacioni centar - na broj 112.
- Ukoliko primijetite požar ili osjetite miris dima u vašem stanu ili zgradi, pozovite Službu zaštite i spašavanja ili Operativno-komunikacioni centar i nikada nemojte pretpostavljati da je neko to već učinio.
- Neugašeni opušak cigarete nikada nemojte baciti kroz prozor ili sa terase, jer će u većini slučajeva završiti u sobi ili na terasi u nekom od stanova ispod vašeg i izazvati požar.

Od velike je važnosti da poštujete sljedeća pravila:

- ne ostavljajte šporet uključen bez nadzora;
- nemojte pušiti cigarete u krevetu;
- redovno provjeravajte elektroinstalacije, grejna tijela i sisteme;
- držite upaljače i šibice dalje od djece;
- nemojte koristiti grejna tijela na gas ili sa otvorenim plamenom (kamine) u prostorijama koje imaju slabu ventilaciju.

Kako se ponašati u slučaju požara?

- Ako u toku noći primijetite požar, a nemate alarm za slučaj opasnosti, izađite na prozor ili u hodnik i vičite: „Požar“, kako bi probudili ukućane i komšije.
- Pozovite broj 123 ili 112, dajući konkretne podatke o lokaciji požara, adresu, sprat i broj stana.
- Ukoliko je požar zahvatio samo jednu prostoriju vašeg stana, zatvorite vrata te prostorije i isključite električnu energiju. Pozovite Službu zaštite i spašavanja i evakuišite ukućane, a ako je požar manjeg obima, pokušajte gašenje.
- Ako je požar većeg obima, napustite stan zatvarajući sva vrata za sobom. U suprotnom će se, zbog dotoka svježeg vazduha, požar brzo proširiti na cio stan.
- Prilikom evakuacije važno je da se svi ukućani okupe u istoj prostoriji, jer postoji mogućnost da se djeca iz straha sakriju. Tek kada su svi na broju, krenite ka izlazu.
- Spremite se za susret sa gustim dimom i vrelinom, ako imate vremena, obujte cipele sa debljim đonom, obucite kaput i vežite krpe i peškire natopljene vodom preko nosa i usta.
- Nikada ne koristite lift zato što se u toku požara oslobađa gust dim koji sadrži mnoga otrovna isparenja koja brzo ispune okno i kabinu lifta, što prouzrokuje sigurnu smrt od gušenja za sve koji se tu nalaze.
- Ukoliko niste neposredno ugroženi požarom, najbolje je da ostanete iza zatvorenih vrata svog stana. U slučaju da dim počne da prodire oko vrata, natopite peškire i krpe vodom, stavite ih oko štokova i ispred vrata kako bi spriječili prodor dima u stan. Ako je spoljašnji vazduh čist, izađite na terasu zatvarajući balkonska vrata za sobom i sačekajte da vatrogasci završe gašenje požara, jer ste u svom stanu najbezbjedniji.

Upamtite! Nemojte koristiti vodu:

- da biste ugasili požar na električnim instalacijama i aparatima – možete biti izloženi strujnom udaru;
- da biste ugasili požar izazvan benzinom ili uljem, jer ove supstance plutaju na površini vode i mogu da izazovu širenje požara.

Važni brojevi:

MUP - Direktor za vanredne situacije – Operativno – komunikacioni centar – 112

– Evropski broj za pozive u hitnim situacijama 112

Uprava Policije – 122

Opštinske službe zaštite i spašavanja (vatrogasci) – 123

Zavod za hitnu medicinsku pomoć – 124

OPŠTINA ULCINJ
KOMUNA E ULQINIT

CRNA GORA
MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA
DIREKTORAT ZA VANREDNE SITUACIJE

smanjenje rizika od POŽARA

OSCE Organization for Security and
Co-operation in Europe

EUROPA
INTEGRATION
ÄUSSERES
BUNDESMINISTERIUM
REPUBLIK ÖSTERREICH

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Šta je požar?

Požar predstavlja nekontrolisani proces sagorijevanja, čija pojava (plamen, toplota i produkti sagorijevanja) često ugrožava život ljudi i može da izazove velike materijalne štete. Na prostoru Crne Gore mogući su požari svih razmjera i nivoa, od incidenta do katastrofe.

Najčešći su požari na:

- zelenim i šumskim površinama,
- stambenim, javnim, privrednim i drugim objektima,
- objektima, instalacijama i skladištima opasnih materija,
- infrastrukturnim objektima, instalacijama i uređajima.

Šumski požar javlja se u nekoliko oblika, i to:

- niski ili prizemni požar, koji zahvata gorivi materijal na tlu i nisko rastinje,

- visoki požar razvija se iz niskog požara jačeg intenziteta, a njime su najčešće ugrožene četinarske šume,

- požar pojedinačnih stabala nastaje udarom groma i

- podzemni požar, vrlo rijedak i širi se veoma sporo.

Kao rezultat mogućih požara većih ili manjih razmjera,

moгу nastupiti određene posljedice po:

- stanovništvo koje živi i radi u okruženju,

- spasioce, zaposlene,

- objekte i infrastrukturu i

- životnu sredinu.

Koji faktori mogu uticati na nastanak požara?

Čovjek (antropogeni faktor) uzročnik je 95 odsto šumskih požara u Crnoj Gori posljednjih 20 godina. Ljudi izazivaju požare namjerno ili iz nehata i neznanja. Analize pokazuju da je 65,4% požara izazvano nepažnjom. Manji broj požara uzrokuje udar groma. Vrsta drveća, temperatura, vlažnost i količina kišnog taloga, kao i brzina i pravac vjetrova u toku ljetnih mjeseci faktori su koji utiču na brzinu i procenat isušivanja gorivog materijala, a samim tim i na zapaljivost šume.

Šumski požari

Šume u Crnoj Gori pokrivaju 59,5% (826.792ha), šumsko zemljište 9,9% (137.480ha), što ukupno čini 69,4% teritorije Crne Gore. Šumski požari predstavljaju stalnu opasnost za gubitak šuma i šumskog zemljišta. Sve učestalije pojave šumskih požara često poprimaju velike razmjere i osim šuma ugrožavaju i poljoprivredne kulture, naseljena mjesta i ljudske živote.

Podjela prema stepenu ugroženosti šuma

U zavisnosti od količine i sastava gorivog materijala, vrste drveća, klime, zemljišta i ekspozicije, šume u Crnoj Gori mogu se prema stepenu ugroženosti podijeliti u četiri grupe:

- Područje vrlo velike ugroženosti Jugoistočno i jugozapadno (primorsko područje) Crne Gore: Bar, Budva, Ulcinj, Kotor, Herceg Novi, Cetinje i dio područja Nikšića, Danilovgrada i Podgorice sa karakterističnom mediteranskom i submediteranskom klimom i vegetacijom (prizemni i visoki požari);
- Područje velike ugroženosti

Sastojine kulture četinarina u sjevernom dijelu Crne Gore: Pljevlja, Žabljak, Mojkovac, Andrijevića, Plužine, Rožaje, Bijelo Polje, Plav, Berane i Kolašin (prizemni i visoki požari);

- Područje umjerene ugroženosti

Šume hrasta, graba i drugih lišćara na čitavom brdsko-planinskom području zemlje i mekih lišćara u ravničarskom području (prizemni požari);

- Područje male ugroženosti

Šume bukve na sjevernim i sevjeroistočnim ekspozicijama u brdsko-planinskom području Crne Gore i ostalih vrsta u ravničarskom području (prizemni požari).

Gdje se najčešće dešavaju šumski požari?

Najviše su ugrožene šume u primorskom i središnjem dijelu, gdje visoke temperature vazduha u ljetnjem periodu i osobine vegetacije pogoduju nastanku i razvoju požara. Požari su česti i na sjeveru Crne Gore, gdje uništavaju najvrijednije komplekse četinarskih šuma. Crnogorične šume predstavljaju veći rizik za nastajanje požara, zbog postojanja smole, eteričnih ulja i raznog osušenog gorivog materijala na tlu. Mlade šume su rizičnije jer je veća mogućnost širenja požara.

Osim šumskih požara, poseban problem i opasnost za devastaciju životne sredine predstavljaju požari na otvorenom

prostoru, koji se odnose na sitno rastinje i makiju, a koji su posebno karakteristični za srednju i južnu regiju, što ove i svrstava u regije velike požarne opasnosti. S obzirom na to da se ovi požari najčešće javljaju na nepristupačnim terenima, čime je značajno otežano njihovo gašenje, postoji realna opasnost da prerastu u šumske požare i ugroze ekonomske šume (sjeverna regija), odnosno, zasade maslina i drugih kultura i parkovne površine (južna i srednja -regija). Statistički pokazatelji u posljednjih nekoliko godina pokazuju da su najkritičniji ljetnji mjeseci (jul – septembar), a požari najučestaliji na otvorenom prostoru (požari niskog i visokog rastinja), stambenim i poslovnim objektima, saobraćajnim sredstvima, šumskim kompleksima, otpadima i deponijama itd. Požari uglavnom izbijaju danju u vremenu između 10 i 18 časova. Može se konstatovati da se dnevni ritam šumskih požara podudara sa dnevnom aktivnošću čovjeka.

Posljedice požara

Posljedice na šumu koje prouzrokuju požari zavise od vrste požara, vrste šume, vremena nastanka i trajanja požara, veličine opožarene površine i na kraju od samog stanja šumskog ekosistema. Pored šteta izraženih u gubitku drve mase, dolazi do oštećenja ili potpunog uništenja ekoloških, socijalnih i ekonomskih funkcija šuma. Ove štete su povezane i sa erozijom zemljišta čijim se spiranjem stvaraju pusti pejzaži na kojima se vegetacija ne može obnoviti. Takođe, poslije požara javljaju se i manje vrijedne vrste drveća. Požari prouzrokuju materijalne štete, što se itekako odražava na poslovanje privrede i uopšte na ekonomiju (umanjeni prihodi šumarstva, drvene industrije, poljoprivrede, turizma itd.). Međutim, požari prouzrokuju i indirektnu štete, koje se ogledaju u degradaciji životne sredine, smanjenju otpornosti šuma i njihovog biodiverziteta, uništavanju autentičnog pejzaža, kao i strukture zemljišta. U slučaju očekivanih ekstremnijih suša, ugroženost od požara može da se poveća do nivoa koji će nanijeti ozbiljnu štetu stanovništvu i cjelokupnoj privredi.

Reagovanje u slučaju šumskog požara

Ukoliko uočite požar:

- Nazovite brojeve 112 ili 123 i pružite jasne informacije o svojoj lokaciji, kao i o tačnoj lokaciji požara;
- Vopišite kakva je vegetacija zahvaćena požarom;
- ukazite ako u blizini postoje skladišta opasnih materija;
- ukoliko ste u mogućnosti, ukazite na pravac širenja požara i
- ne prekidajte vezu dok ne date sve potrebne informacije.

Kako bi se smanjio rizik od požara, poželjno je sljedeće:

- ne bacajte upaljene cigarete na otvoreni prostor;
- ne spaljujete travu, nisko rastinje niti smeće na otvorenom prostoru, u urbanim sredinama, kao i na obradivim površinama ili u blizini šuma;
- ne palite roštilj na otvorenom prostoru u blizini šuma ili u blizini suve trave ili grana;
- izbjegavajte radove na otvorenom koji bi mogli da izazovu požar;
- ne ostavljajte smeće u šumi zbog mogućnosti samozapaljenja;
- vodite računa o upotrebi otvorenog plamena i zabrane pušenja prilikom izvođenja žetvenih radova;
- poštujujte naredbe nadležnih organa o zabrani loženja vatre na otvorenom prostoru u periodu pojačane požarne opasnosti;
- poštujujte znake zabrane pristupa u oblastima velike opasnosti od požara.

Ukoliko se vaša kuća nalazi unutar ili u blizini šume, nastojte da:

- u prečniku od 20 metara oko kuće posijete nisko rastinje i očistite i uklonite suhu travu, lišće, grančice;
- održavate dvorište – uklanjajte suvo lišće i grane, ne dozvolite da grane dodiruju zidove kuće, niti krovove i balkone;
- ne držite zapaljive materije i gorivo u blizini kuće;
- obezbijedite odgovarajuće protivpožarne aparate i servisirajte ih redovno;
- obezbijedite česme sa dotokom vode i crijevo za vodu dovoljne dužine da pokrije oblast koju želite da zaštitite, kao i rezervoare sa vodom i neelektričnu pumpu za vodu.

Ukoliko se požar širi prema vašoj kući:

- ostanite pribrani;
- sve zapaljive materijale koji se nalaze u blizini kuće prebacite u zatvorena i zaštićena mjesta, kako ne biste izazvali dodatno širenje požara;
- zatvorite sve dovode za gas ili gorivo u blizini objekata;
- omogućite prolaz vatrogasnim vozilima;
- upalite svjetla unutra ili napolju kako bi se povećala vidljivost kroz dim, ukoliko je vidljivost smanjena.

Ukoliko je požar u blizini vaše kuće:

- nenapustajte kuću osim ukoliko niste u potpunosti sigurni da ste u mogućnosti da se bezbjedno sklonite. Mogućnost preživljavanja u stambenim objektima koji su izgrađeni od nezapaljivih materijala je velika;
- uvedite u kuću cijelu porodicu i kućne ljubimce;
- zatvorite sve prozore i vrata i blokirajte sve otvore mokrim tkaninama;
- sklonite zavjese sa prozora;
- pomjerite namještaj ka centralnom dijelu sobe, dalje od prozora;
- zatvorite sva vrata unutar kuće;
- obezbijedite rezerve vode;